

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.07.2021r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., rozpoznając wniosek z dnia 12.05.2021 r., w oparciu o orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 7.07.2021 – stwierdzając iż B. S. jest trwale całkowicie niezdolna do pracy, całkowita niezdolność do pracy powstała w dniu 15.12.2082 r. odmówił ww prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 30.03.2021 r. ojcu J. S. , bowiem wnioskodawczyni nie była niezdolna do pracy, w okresie do ukończenia 16 lat, lub w okresie do ukończenia nauki w szkole.

/ decyzja k. 14 akt ZUS/

Odwołanie ww. decyzji złożyła ubezpieczona B. S., reprezentowana przez siostrę H. T., domagając się jej zmiany w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez ustalenie prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu powyższego stanowiska podniesiono, iż odwołująca, z uwagi na stan zdrowia była niezdolna do pracy, a potem samodzielnej egzystencji, od wczesnego dzieciństwa. Tym samym, odwołująca się, spełnia przesłanki do przyznania renty rodzinnej.

/odwołanie – k. 3 – 7 /

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy, powołując się na okoliczności tożsame ze wskazanymi w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 29/

Pismem procesowym z dnia 19.12.2022 r. oraz na rozprawie w dniu 13.03.2023 r. poprzedzającej wydanie wyroku ustanowiony w toku procesu pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie, pełnomocnik ZUS na wskazanym terminie wniósł o oddalenie odwołania.

/ pismo k. 133 -136 stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 13.03. (...):43:46-00:51:17 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni B. S., urodziła się (...) – 16 lat ukończyła (...)

/ bezsporne/

Wnioskodawczyni ukończyła szkołę zawodową specjalną, w dniu 21.06.1980 r. Jest dziewiarzem maszynowym. Pracowała 2 lata w warunkach chałupniczych.

/ bezsporne, kopia świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej k. 9, kopia świadectwa ukończenia szkoły podstawowej k. 10 zeznania wnioskodawczyni protokół z rozprawy dnia 13.03.2023 00:42:28-00:43:41 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:24- 00:29:17/

Wnioskodawczyni, na mocy orzeczenia Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ł., z dnia 11.03.2005r., ma przyznany umiarkowany stopień niepełnosprawności, z przyczyn 11-I ,02 -P ,05- R. W orzeczeniu stwierdzono, iż orzeczony stopień niepełnosprawności ma charakter trwały i orzeczenie wydaje się na stałe. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 18.05.1983, niepełnosprawność (inwalidztwo) datuje się od okresu urodzenia .

/ orzeczenie k. 10 dokumentacji medycznej ZUS/

B. S. jest uprawniona do renty.

/ bezsporne/

W dniu 30.03.2021 zmarł ojciec wnioskodawczynie J. S. . W chwili śmierci, J. S. był emerytem.

/ bezsporne, odpis skrócony aktu zgonu k. 6/

W dniu 12.05.2021 r., ubezpieczona złożyła wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

/ wniosek k. 1-5 akt ZUS/

Orzeczeniem z dnia 16.06.2021 r., Lekarz Orzecznik rozpoznał u wnioskodawczynie mózgowe porażenie dziecięce z niedowładem kk dolnych i objawami mózdkowymi. Upośledzenie umysłowe lekkiego/ umiarkowanego stopnia. Stan po złamaniu trójkostkowym prawej nogi. Stan po strumektomii. W efekcie powyższego, uznał wnioskodawczynię za całkowicie niezdolną do pracy od 15.12.1982 r. Wskazał, iż wnioskodawczynie nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji.

/ opinia lekarska k. 13/14 dok medycznej ZUS orzeczenie k. 80 akt ZUS/

Orzeczeniem z dnia 7.07.2021 r., Komisja Lekarska, rozpatrując sprzeciw wnioskodawczynie od wyżej powołanego orzeczenia Lekarza Orzecznika podtrzymała dokonane przez ww. rozpoznanie. Komisja uznała, iż badana jest trwale całkowicie niezdolna do pracy. W zakresie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, oraz orzeczenia w przedmiocie niezdolności do samodzielnej egzystencji Komisja Lekarska w całości podtrzymała wnioski lekarza orzecznika. Podniosła, iż brak jest danych na powstanie całkowitej niezdolności do pracy w okresie 14.12.1976 -31.08.1980 r.

/ opinia lekarska k. 21 dokumentacji medycznej orzeczenie k. 12 akt ZUS, sprzeciw k. 16-20 dok medycznej ZUS/

Wnioskodawczynie, pracując jako dziewiarz, nie radziła sobie z zadaniami, nie wykonywała, zaplanowanych, norm. Pracę wykonywała przy wsparciu matki. Potem, była na utrzymaniu rodziców. Wnioskodawczynie samodzielnie spożywa posiłki, nie wymaga karmienia, potrzebuje pomocy w przygotowaniu jedzenia. Samodzielnie załatwia potrzeby fizjologiczne. Przy myciu, wymaga pomocy, sama potrafi umyć i sama myje włosy. Nie ma orientacji w terenie. Raz w tygodniu, w piątek, wychodzi by kupić gazetę, czasem batonika. Jest w stanie zapłacić małe sumy, z większymi sumami - ma problem. Do ogrodu wychodzi rzadko. Nie wychodzi bez polecenia, aby wyszła.

/zeznania wnioskodawczynie protokół z rozprawy dnia 13.03.2023 00:42:28-00:43:41 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:24- 00:29:17/

W sądowym badaniu wykonanym przez biegłego neurologa, u B. S. rozpoznaje się: mózgowe porażenie dziecięce z niedowładem kończyn dolnych. Stan po urazie nogi prawej w 1991 roku. Wnioskodawczynie ma rozpoznane porażenie mózgowe dziecięce, upośledzenie umysłowe. Skończyła szkołę specjalną zawodową i uzyskała zawód dziewiarza maszynowego. Próbowала pracować, ale ponieważ nie wyrabiała normy, została zwolniona z pracy. Do 15.12.1982 roku była zaliczona z powodu swoich schorzeń do 3 grupy inwalidzkiej, z zaleceniem pracy w spółdzielczości inwalidzkiej w warunkach chronionych. Komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia pisały w swoim uzasadnieniu, że obywatelka była częściowo niezdolna do pracy. Za całkowicie niezdolną do pracy została uznana po 15.12.1982 roku, kiedy to Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa stwierdziła pogorszenie stanu zdrowia.

W wywiadzie od siostry badanej, wynika, że ubezpieczona miała rozpoznaną także padaczkę, co nie jest potwierdzone aktualnie przez neurologa i badanie EEG. Badanie EEG nie wykazuje zmian napadowych, lekarz neurolog zlecił badanie TK głowy i rozpoznał mózgowe porażenie dziecięce z niedowładem kończyn dolnych, upośledzenie umysłowe. Podał także, że według niego zaburzenia równowagi związane są z urazem układu ruchu z w 1991 roku, a nie są związane z uszkodzeniem mózdku. Z uwagi na to data powstania całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczynie to 15.12.1982.

/ pisemna opinia biegłego neurologa J. B. k. 41-45/

Ze względów psychiatrycznych u wnioskodawczyni rozpoznaje się upośledzenie umysłowe lekkiego stopnia dolna granica (II=54 dolna granica upośledzenia w stopniu lekkim) u osoby z mózgowym porażeniem dziecięcym, niedowładem dolnych kończyn. Stan po urazie trójkostkowym goleni prawej. Padaczka w wywiadzie. Cukrzyca. Nadciśnienie tętnicze.

Z punktu widzenia psychiatry, wnioskodawczyni jest całkowicie, trwale niezdolna do pracy od 15.12.1982 r. Wcześniej częściowo, trwale niezdolna do pracy. Zatem niezdolność nie powstała w czasie nauki szkolnej.

Z analizy dokumentacji medycznej i wywiadu od badanej i siostry, wynika, że ubezpieczona urodziła się z niedotlenieniem mózgu. Była leczona szpitalnie - Szpital w G., pobyt w ok. 15.12.1967 - 14.02.1968 r. z rozp. Zespół upośledzenia rozwoju ruchowego. Debilizm (obecnie lekkie upośledzenie umysłowe). Przeprowadzone wtedy badania psychologiczne, wykazało, że sprawność intelektualna mieści się na poziomie górnej granicy II= 70. Zalecono wtedy nauczanie specjalne. Wnioskodawczyni była leczona okresowo u neurologa i psychiatry oraz wielokrotnie rehabilitowana.

Stwierdzono u niej mózgową porażenie dziecięcą z niedowładem kończyn dolnych oraz upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Badana ukończyła szkołę podstawową specjalną i zasadniczą specjalną w zawodzie dziewiarz maszynowy. Edukację ukończyła w 1980 r. Następnie pracowała w spółdzielni inwalidów, a potem w warunkach chałupniczych szyła rękawiczki - przez dwa lata. Badana potwierdza pomoc matki.

Z dokumentacji medycznej- Orzeczenia (...) z okresu 1978 - 1983, wynika, że w 1978 roku została zaliczona najpierw do 3 grupy inwalidztwa czasowo. Obecnie odpowiada to częściowej, okresowej niezdolności do pracy. Następnie z powodu przewlekłości zmian chorobowych zaliczona do 3 grupy na trwale. Ostatecznie w dn. 6.06.1983 - zaliczona została do 2 grupy, trwale pogorszenie stanu zdrowia. Nasilenie zmian chorobowych odpowiadało całkowitej niezdolności do pracy. Analiza z dokumentacji medycznej wskazuje na pogorszenie stanu psychicznego przejawiało się w obniżeniu sprawności intelektualnej II= 57 informacje z PZP badanie psychologiczne 1978 roku. W późniejszym okresie wystąpienie z krótkotrwałych stanów włączeń świadomości. Leczona lekami p/padaczkowymi. Potwierdzają ten fakt informacje z Poradni Neurologicznej. Na pewno wykazane zmiany organiczne w 2005 roku mogą być związane z chorobami somatycznymi (nadciśnienie tętnicze, cukrzyca typ 2, niedoczynność tarczycy po wycięciu tarczycy). W badaniu bieglej nie stwierdzono, u badanej, zachowań agresywnych, objawów depresyjnych lękowych.

Występują u niej cechy upośledzenia umysłowego, mieszające się na poziomie dolnej granicy upośledzenia umysłowego lekkiego. Badanie psychologiczne 2021 wykazało, że sprawność intelektualna jest na poziomie dolnej granicy upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim II- 54. Nie ma podstaw do stwierdzenia że, niezdolność ta powstała w czasie nauki szkolnej.

Poza tym, ubezpieczona nie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Badana potrafi samodzielnie zaspokoić swoje podstawowe potrzeby, samodzielnie spożywa posiłki, nie wymaga karmienia, umyje się, ubiera się. Komunikuje się prawidłowo z otoczeniem. Samodzielnie porusza się po mieszkaniu i w bliskiej, znanej jej okolicy w dalszej przestrzeni publicznej z ograniczeniami (w towarzystwie opiekuna). Nie wymaga stałej opieki.

W skali B. (ocena funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi), w badaniu orzecznym, badana uzyskała 75 pkt.

W związku z powyższym wnioskodawczyni ze względu na nasilenie występujących u niej zaburzeń psychicznych jest całkowicie, trwale niezdolna do pracy po 15.12.1982 roku, wcześniej była częściowo niezdolna do pracy. Nie jest natomiast niezdolna do samodzielnej egzystencji.

/ pisemna opinia biegłego psychiatry H. K. k. 51- 55/

Z punktu widzenia biegłego ortopedy, u wnioskodawczyni rozpoznaje się mózgowo porażenie dziecięce. Wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy od 15.12.1982 r. . dokumentacja oraz zebrany wywiad od siostry potwierdza że ubezpieczona okresowo pracowała przez ok 2 lata co potwierdza, iż w przeszłości była częściowo niezdolna do pracy od 15.12.1982 r..

/ pisemna opinia biegłego ortopedy P. S. k. 77- 78, pisemna opinia uzupełniająca k. 110-111/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o załączone akta organu rentowego, dokumenty w tym dokumentację medyczną oraz opinię biegłych specjalistów neurologa, psychiatry. W ocenie Sądu opinie tych biegłych są w pełni wiarygodne, zostały bowiem sporządzone przez biegłych o specjalności właściwej z punktu widzenia schorzeń wnioskodawczyni w oparciu o analizę przedłożonej dokumentacji lekarskiej oraz zawartych w niej wyników przeprowadzonych badań oraz po bezpośrednim badaniu ubezpieczonej. Wskazani biegli zgodnie uznali, iż wnioskodawczyni z uwagi na posiadane naruszenie sprawności organizmu jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 15.12.1982 r. nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji.

W ocenie Sądu brak jest podstaw by kwestionować opinię tych biegłych, gdyż są one rzetelne, a wynikające z niej wnioski, są logiczne i prawidłowo uzasadnione. Opinie nie zawierały braków i wyjaśniały wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd ma przy tym na uwadze, że wnioskodawczyni reprezentowana przez siostrę i profesjonalnego pełnomocnika kwestionowała treść opinii tych biegłych , niemniej jednak w ocenie sądu nie przedstawiała do nich żadnych merytorycznie uzasadnionych zastrzeżeń, które podważałyby przedstawione przez nich wnioski a jedynie prezentowała subiektywne stanowisko w zakresie oceny stanu zdrowia i sposobu funkcjonowania na przestrzeni lat, uzasadniających w jej ocenie stwierdzenie, iż była osobą niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji jeśli nie od lat wczesnego dzieciństwa to co najmniej w okresie nauki w szkole.

Odwołująca się, negując poprawność opinii, powołała się na zapisy w dokumentacji medycznej i brak możliwości samodzielnego funkcjonowania w zakresie podstawowych potrzeb życiowych oraz potrzebę sprawowania nad nią opieki. Niemniej jednak stanowisko biegłych w tym przedmiocie było jasne i kategoryczne. Wyżej wymienieni po szczegółowym przeanalizowaniu dokumentacji a także po zbadaniu wnioskodawczyni nie widzieli żadnych przesłanek, które potwierdzałyby –pomimo istnienia określonych naruszeń sprawności organizmu – fakt powstania całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni przed 15.12.1982 oraz niezdolność wnioskodawczyni do samodzielnej egzystencji.

W ocenie Sądu Okręgowego, opinie biegłego psychiatry i neurologa w sposób wystarczający przedstawiają stan zdrowia wnioskodawczyni i pozwalają ocenić datę powstania jej niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy na podstawie art. 235 ²§ 1 pkt 3 i 5 kpc pominął więc wniosek pełnomocnika powódki o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej wskazanych biegłych jako nieprzydatny i zmierzający wyłącznie do nieuprawnionego przewlekania postępowania. Jeszcze raz wskazać należy, iż analiza opinii biegłych z zakresu psychiatrii i neurologii, pozwala uznać, iż biegli wbrew zapatrywaniu strony powodowej wnikliwie zapoznali się z dokumentacją medyczną ubezpieczonej i dokumentacją przedłożoną w procesie, historią jej choroby, wyciągnęli z zebranej dokumentacji medycznej stanowcze wnioski w zakresie oceny jej zdolności do pracy i braku niezdolności do samodzielnej egzystencji, które zostały umotywowane w sposób niebudzący wątpliwości. To natomiast, iż wnioskodawczyni i reprezentująca ją siostra, inaczej niż biegli oceniają dokumentację medyczną i stan własnego zdrowia bez przedstawienia konkretnych i jednoznacznych zarzutów, które dyskwalifikowałyby opinię biegłych jako nierzetelną w świetle przedłożonej dokumentacji, stanowi jedynie polemikę z wnioskami końcowymi tej opinii i co za tym idzie nie może odnieść skutku tylko z tego powodu, że strona powodowa jest niezadowolona z dokonanej przez biegłych oceny. Zatem, wskazane opinie, stanowiły wiarygodne źródło dowodowe, w niniejszym procesie.

Podstawą orzeczenia w zakresie w jakim biegły potwierdził rozpoznanie schorzeń ortopedycznych wnioskodawczyni – które pozostawały poza sporem, oraz powstanie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni po 15.12.1982 była także opinia biegłego ortopedy. Sąd nie podzielił jednak wniosków wskazanej opinii, w których wskazywano, że wnioskodawczyni jest również niezdolna do samodzielnej egzystencji od wskazanej daty. Podnieść należy, iż

biegły uzasadniał powyższe twierdzeniem, że z przyczyn ortopedycznych powódka jest niezdolna do samodzielnego wykonywania takich czynności jak mycie się , ubieranie bielizny, spożywanie posiłków, nabywanie żywności , przyniesienie jej do domu , zdolności komunikowania się z otoczeniem , załatwiania spraw urzędowych, korzystania ze środków komunikacji miejskiej. Odnosząc się do powyższego, podnieść należy, iż wnioski opinii biegłego ortopedy w tym przedmiocie pozostawały w sprzeczności z pozostałymi opiniami biegłych specjalistów wydających opinie w sprawie co do stanu zdrowia wnioskodawczynie i sposobu jej funkcjonowania. Podnieść należy, iż biegły, w swej opinii, nie opisał takich zmian narządu ruchu, które samodzielnie wykluczałyby samodzielne funkcjonowanie wnioskodawczynie, nadto, ona sama, składając zeznania, wskazywała, iż niektóre ograniczenia, opisywane przez biegłego, w istocie, u niej - nie występują. Wnioskodawczynie samodzielnie spożywa posiłki, choć wymaga pomocy w ich przygotowaniu, jest w stanie się ubrać i umyć , ma problemy z samodzielnym robieniem zakupów korzystaniem z komunikacji jednakże to zarówno w ocenie biegłego neurologa jak i psychiatry nie jest wystarczające dla orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Wobec tego podnieść należy, iż wnioski, co do istnienia u ubezpieczonej takich obciążeń które powodowałyby niezdolność do samodzielnej egzystencji nie zostały w wydanej przez biegłego ortopeda w opinii także uzupełniającej precyzyjnie uzasadnione. Tymczasem opinie innych biegłych neurologa i psychiatry potwierdzają zachowanie sprawność wnioskodawczynie w tym zakresie. Na podstawie opinii biegłego, w żaden sposób nie można określić też ani rzeczywistej ani potwierdzonej badaniem braku sprawności wnioskodawczynie, ani potrzeby i wymiaru niezbędnej pomocy. Opinia w tym zakresie pozbawiona jest zdaniem Sądu merytorycznego uzasadnienia i bez wskazania potwierdzonych zobiektywizowanych badaniem ograniczeń sprawności nie może prowadzić do wniosku o niezdolności do samodzielnej egzystencji wnioskodawczynie. Zatem w ocenie Sądu wnioski opinii biegłego ortopedy w tym zakresie jako nieuzasadnione należało pominąć.

Sąd przy tym dostrzega, iż w swej opinii biegły podnosił że upośledzenie sprawności narządu ruchu spowodowane mózgowym porażeniem dziecięcym występowało u wnioskodawczynie już od urodzenia stwierdzając jednocześnie iż w dacie 15.12.2982 r. powstała jej całkowita niezdolność do pracy co było zgodne z opiniami innych biegłych orzekającym w sprawie. Biegły nie wskazał na żadne okoliczności które uzasadniałyby stwierdzenie istnienia całkowitej niezdolności przed tą datą. W swej opinii sugerował, że z uwagi na okoliczność, iż wnioskodawczynie pracę wykonywała należało uznać, iż była częściowo niezdolna do pracy w okresie wcześniejszym. Samo zaś stwierdzenie przez biegłego że występowało naruszenia sprawności organizmu upośledzenie narządu ruchu spowodowane mózgowym porażeniem dziecięcym wobec ww. wniosków, nie może stanowić podstawy do stwierdzenia – co sugeruje wnioskodawczynie, iż niezdolność ta oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji występowały u niej już wcześniej. Skoro – co wynika z opinii wskazanego biegłego nie ma dowodów na występowanie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczynie przed 15.12.1982, a biegły w zakresie innych specjalizacji, wydający opinie w procesie, nie potwierdzili by inne choroby i obciążenia , które niewątpliwie dotyczą wnioskodawczynie powodowały u niej zarówno całkowitą niezdolność do pracy jak i niezdolność do samodzielnej egzystencji nie sposób dojść do przekonania by ze stwierdzenia o istnieniu upośledzenia sprawności organizmu od urodzenia można było wyprowadzać wnioski o istnieniu ich także w okresie wcześniejszym.

Sąd, jednocześnie, dostrzega, iż pełnomocnik wnioskodawczynie domagał się przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii z opinii uzupełniającej, w tym przedmiocie. Niemniej jednak, uznać należy, że wobec pominięcia wniosków z opinii biegłego ortopedy, które nie korespondowały z pozostałym, zebrany w sprawie, materiałem dowodowym, wniosek ten zmierzał jedynie do nieuprawnionego przedłużania postępowania . Materiał zgromadzony w sprawie, także w zakresie chorób ortopedycznych wnioskodawczynie, był wystarczający dla potrzeb orzekania.

Ponadto na marginesie podnieść należy że nawet gdyby uznać iż wnioskodawczynie jest niezdolna do samodzielnej egzystencji od 15.12.1982 (tj także d daty powstania całkowitej niezdolności do pracy) powyższe i tak nie ma wpływu na wynik rozstrzygnięcia. Wskazana niezdolność nie powstała bowiem w okresie do ukończenia przez odwołującą 16 roku życia ani w okresie nauki.

Nadto Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 3 i 5 kpc pominął wniosek zawarty w odwołaniu o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego endokrynologa, jako zmierzający do przedłużania postępowania. Podkreślić należy, iż co prawda wnioskodawczyni była leczona endokrynologicznie jednakże żaden z biegłych wydających opinię w sprawie mając na uwadze zgromadzoną w procesie dokumentację medyczną i zakres schorzeń rzutujących na niepełnosprawność wnioskodawczyni, nie wskazywał, iż celem rozstrzygnięcia o okresie powstania całkowitej niedoności do pracy ewentualnie niezdolności wnioskodawczyni do samodzielnej egzystencji opinię winien wydać także inny biegły specjalista. Tym samym uznać należało, iż wskazany wniosek zmierzał tylko do nieuprawnionego przedłużania procesu.

Czyniąc ustalenia, Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 kpc pominął też wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: osób bliskich i znajomych wnioskodawczyni lekarzy ją dotychczas leczących na okoliczność funkcjonowania ubezpieczonej jej niezdolności do pracy niezdolności do samodzielnej egzystencji, konieczności zapewnienia jej opieki pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat składanie wizyt u lekarza. W ocenie Sądu wskazany dowód był nieprzydatny do wykazania wskazanych faktów stąd jego przeprowadzenie prowadziłoby jedynie do zbędnego przedłużania postępowania. Zauważyć należy, że wobec tego, że biegłym może być jedynie osoba, która posiada wiadomości specjalne potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego, do zakwestionowania jej stanowiska posłużyć nie może, opinia innej osoby nie posiadającej wiedzy w tym zakresie choćby była lekarzem dotychczas leczącym ubezpieczoną czy osobą bliską na bieżąco uczestniczącą w jej życiu codziennym. Tym samym wskazany wniosek strony powodowej w żadnym razie nie mógł podważyć opinii biegłych lekarzy specjalistów co do oceny niezdolności do pracy wnioskodawczyni – okresu jej powstania, braku niezdolności wnioskodawcy do samodzielnej egzystencji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią **art. 65 ust. 1 i 2 Ustawy** z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 504 t.j.) renta rodzinna przysługuje członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 w/w ustawy, dzieci (własne, drugiego małżonka i przysposobione) mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Z treści wymienionego przepisu wynika, iż dzieci mają prawo do rodzinnej renty, bez względu na wiek, jeśli w okresie, "o którym mowa w pkt 1 lub 2" - czyli do ukończenia 16 lat albo do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, a nie osiągnęły 25 lat życia stały się całkowicie niezdolne do pracy.

Niezdolność do pracy definiuje przepis art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy, uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość

wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter, dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne /**art. 13 ust. 1 cyt. ustawy**/.

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu, w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby, w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji - art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych .

Pojęcie niezdolności do samodzielnej egzystencji ma zatem szeroki zakres i obejmuje opiekę i pomoc w załatwieniu elementarnych spraw życia codziennego. Jednak sam fakt, że osoba doznaje pewnych utrudnień w realizacji potrzeb życia codziennego czy też, że potrzebuje pomocy innych osób nie może przesądzać o uznaniu jej za niezdolną do samodzielnej egzystencji./ III AUa 62/17 - wyrok SA Lublin z dnia 30-08-2017/. Do czynności zabezpieczających samodzielną egzystencję nie należą wyłącznie czynności tzw. samoobsługi jak mycie się, ubieranie, samodzielne jedzenie. Niezdolna do samodzielnej egzystencji jest zarówno osoba, która ze względu na naruszenie sprawności organizmu, wymaga stałej lub długotrwałej opieki innej osoby, jak i osoba, która ze względu na naruszenie sprawności organizmu wymaga stałej lub długotrwałej pomocy innej osoby. W ramach zakresu pojęcia "niezdolności do samodzielnej egzystencji" należy odróżnić opiekę, oznaczającą pielęgnację (czyli zapewnienie ubezpieczonemu możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp.) od pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego, takich jak robienie zakupów, uiszczanie opłat, składanie wizyt u lekarza; wszystkie powyższe czynniki łącznie wyczerpują treść terminu "niezdolność do samodzielnej egzystencji". /III AUa 322/12 - wyrok SA Katowice z dnia 07-11-2012 III AUa 269/17 - wyrok SA Szczecin z dnia 31-01-2019, III AUa 872/16 - wyrok SA Szczecin z dnia 19-10-2017/ Jeżeli stan zdrowia ubezpieczonego nie powoduje konieczności zapewnienia mu stałej ani długotrwałej opieki i pomocy innej osoby, by mogły zostać zaspokojone jego elementarne potrzeby życia codziennego i nie zostało wykazane aby nie radził sobie z obowiązkami domowymi, sama okoliczność, że w związku z występującymi u ubezpieczonego schorzeniami doznaje on pewnych utrudnień w realizacji potrzeb życia codziennego, a czasem też potrzebuje pomocy innych osób, nie może uzasadniać uznania go za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji / por odpowiednio III AUa 615/12 - wyrok SA Szczecin z dnia 19-12-2012/.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, nie dało podstaw dla uwzględnienia odwołania, gdyż w odniesieniu do odwołującej się nie został spełniony warunek całkowitej niezdolności do pracy powstałej w okresie, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3.

Podnieść, że, ze wszystkich przeprowadzonych w sprawie opinii biegłych, tj opinii biegłego neurologa , psychiatry a także opinii biegłego ortopedy wynikało iż wnioskodawczyni przy niewątpliwie istniejącej od urodzenia niepełnosprawności spowodowanej mózgowym porażeniem dziecięce z niedowładem kończyn dolnych oraz upośledzaniem umysłowym stała się całkowicie niezdolna do pracy wraz z wynikającym z dokumentacji pogorszeniem stanu zdrowia ale dopiero od 15.12.1982. Wcześniej była częściowo, trwale niezdolna do pracy. Zatem całkowita niezdolność do pracy nie powstała ani do ukończenia przez nią 16 roku życia, ani w czasie nauki szkolnej. Biegli neurolog i psychiatra zgodnie podnieśli też (w tym zakresie opinia biegłego ortopedy nie była miarodajna dla rozstrzygnięcia) że wnioskodawczyni nie była i nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji. W konsekwencji w ocenie Sądu należy dojść do przekonania, że nie istnieją żadne dowody miarodajnie i wiarygodnie wskazujące na okoliczność przeciwną. Samo, zaś, nawet istnienie stanu chorobowego, dysfunkcji nie jest tożsame z występowaniem całkowitej niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji. Zatem, nie można było wnioskować, iż całkowita niezdolność do pracy wnioskodawczyni istniała już u niego w dzieciństwie przed ukończeniem 16 roku życia a także w okresie w którym naukę kontynuowała .

Opinia biegłych została doręczona stronom. Pełnomocnik powódki – jej siostra oraz profesjonalny pełnomocnik, podnieśli zastrzeżenia co do oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni okresu powstania niezdolności do pracy jej niezdolności do samodzielnej egzystencji , domagając się przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej. W ocenie Sądu Okręgowego wnioski biegłych psychiatry i neurologa są jednak logicznie i wyczerpująco uzasadnione,

zaś ich ocena została dokonana niewątpliwie w oparciu o posiadane wiadomości specjalne z zakresu wiedzy medycznej. Dodatkowo biegli szczegółowo, jasno i logicznie uzasadnili dlaczego nie zachodzą podstawy do uznania iż wnioskodawca była już całkowicie niezdolna do pracy, niezdolna do samodzielnej egzystencji w okresie przed 15.12.1982 r. Także w opinii biegłego ortopedy częściowo zakwestionowanej przez sąd brak było wniosków o całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej, całkowitej niezdolności do samodzielnej egzystencji przed ww datą.

Podkreślić należy, że przy ocenie opinii biegłych lekarzy Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w tej opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego. (por wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 roku, II URN 228/87, (...) Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 lipca 2018 r. III AUa 1328/17 Legalis numer 1824314). Sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak postanowienie SN z 27 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4 poz. 84). Dowód z opinii biegłego jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26). Polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.. Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.). Podkreślić należy, również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.) Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinia biegłego (biegłych) przekonała strony sporu. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który wiążąco ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (wyr. SN z 25.9.1997 r., II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430). Dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie, nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony, niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy, skarżąca, domagając się przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego psychiatry, neurologa, ortopedy, nie przedstawiła zastrzeżeń, podważających merytoryczną wartość opinii wydanej w sprawie. Pełnomocnik wnioskodawczyni podnosił argumenty, wskazujące jedynie na to, że wnioskodawczyni inaczej niż biegli ocenia treść dokumentacji medycznej i własny stan zdrowia. Tymczasem, nie każde schorzenie, nawet przy bezspornym fakcie jego istnienia, powoduje niezdolność do podjęcia zatrudnienia, i wystąpienie jakichkolwiek zaburzeń nawet psychicznych, neurologicznych i ortopedycznych w przeszłości spowodowanych mózgowym porażeniem dziecięcym w przeszłości nie oznacza że schorzenie w przeszłości jednakowo wpływało na brak zdolności ubezpieczonej do podjęcia pracy zarobkowej jej niezdolność do samodzielnej egzystencji. Samo tylko subiektywne przekonanie ubezpieczonej czy osób jej bliskich, wspomagających ją na co dzień w zakresie oceny stanu zdrowia i zdolności do pracy, nie może stanowić dostatecznej podstawy do podważania wiarygodności opinii biegłych, posiadających wysokie kwalifikacje, doświadczenie zawodowe i wymaganą, w tym zakresie, wiedzę medyczną. Wywiedziona, zaś, przez biegłych, ocena stopnia naruszenia sprawności organizmu wnioskodawczyni w aspekcie, jej niezdolności do pracy, i daty jej powstania znajdowała, zarówno, logiczne, jak i merytoryczne, uzasadnienie, w przedstawionej w procesie, dokumentacji. W konsekwencji, stanowisko strony powodowej, co do złego stanu zdrowia psychicznego i fizycznego wnioskodawczyni, dyskwalifikującego ją z rynku pracy, już przed ukończeniem 16 roku, życia czy w okresie nauki, nie może się ostać.

R., wnioskodawczyni, w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym opinii biegłych, z uwagi na posiadane schorzenia nie była osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej, niezdolną do samodzielnej egzystencji w okresie, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W konsekwencji, nie spełnia zatem przesłanki warunkującej nabycie prawa do renty rodzinnej.

Dla wykazania uprawnień do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 u.e.r.f.u.s. koniecznym jest stwierdzenie koniunkcji: istnienia całkowitej niezdolności do pracy oraz jej powstania w okresach wymienionych w punkcie 1 lub 2 ww. przepisu, czyli przed ukończeniem 16. roku życia lub do ukończenia nauki w szkole, jeżeli kontynuuje naukę po 16. roku życia, nie później niż do osiągnięcia 25. roku. /III AUa 372/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2016 r LEX nr 2020169/ W sprawie brak dowodów na to by wnioskodawczyni była całkowicie niezdolna do pracy w okresach o których mowa art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy emerytalnej. **Nie nabywa prawa do renty rodzinnej, osoba, która stała się całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji, po osiągnięciu wieku określonego w art. 68 ust. 1 pkt 1 lub 2 u.e.r.f.u.s.** /III AUa 777/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 1 sierpnia 2018 r. LEX nr 3080355/.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczyni jako bezzasadne.

J.L.